

# Cartografia de les migracions professionals

L'atur, la falta de perspectives i la precarització de les condicions laborals empenyen molts de professionals, sobretot els més joves, a espavilar-se a l'estranger. Les demandes principals vénen d'Alemanya i dels països nòrdics, on necessiten enginyers i infermeres

FRANCESC MUÑOZ  
BARCELONA

**E**l drama de l'atur –especialment greu en determinats col·lectius com els joves i determinades professions com l'arquitectura o la infermeria– ha fet invertir les dinàmiques migratòries i de ser una terra d'acollida, Catalunya ha passat a exportar mà d'obra qualificada a la recerca de les oportunitats laborals. Aquests moviments d'enginyers, informàtics, infermeres, fisioterapeutes, arquitectes i altres professionals dibuixen el mapa de la fuga del talent d'aquesta crisi.

En alguns casos, aquests fluxos estan animats per les ofertes de feina procedents de la UE. És el cas dels enginyers industrials i de les TIC i de les infermeres, segons explica José Luis Gredilla, tècnic del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) circumscribit en la xarxa de mobilitat laboral europea Eures, que fa d'intermediari entre les empreses estrangeres i els catalans que hi busquen feina. Les sol·licituds que es reben són bàsicament de personal tècnic qualificat. A Alemanya, demanen enginyers industrials senyors molt especialitzats i infermeres i a Noruega, Suècia i Dinamarca, sobretot enginyers informàtics i de telecomunicacions i també infermeres. Tanmateix, en una enquesta recent sobre tendències de contractació mundial s'adverteix que a Alemanya hi ha símptomes d'esgotament (vegeu el mapa).

Per altres col·lectius com els arquitectes, el motor principal de l'emigració és l'alta taxa d'atur i la falta de confiança en el futur. Aquí, però, no hi ha ofertes sobre la taula i les oportunitats sovint cal buscar-les fora del continent europeu.



**Almenys un 60% dels arquitectes estan sense feina. És una situació molt dura**

ANTONI CASAMOR  
PRESIDENT COAC BARCELONA

**No hi ha ofertes de feina, el mercat està completament aturat, sobretot si ets jove**

GERARDO HÍJAR  
ENGINEYER INDUSTRIAL ATURAT

**Les retallades han expulsat moltes infermeres del sistema**

ALBERT TOR  
PRESIDENT COL·LEGI INFERMERES

1

**INFORMÀTICS**  
Destinació: Suècia

Tot i que no és un dels col·lectius professionals més castigats per la crisi econòmica, la dilatació d'aquesta està deixant a l'atur informàtics i dificultant la incorporació en el mercat de les noves fornes. «En els últims mesos el nostre sector se n'ha començat a ressentir i ja s'han començat a sentir les paraules «ERO», «ampliació d'horaris», «reducció de costos»... acompanyades de «contenció de sous» i «ofertes

**La xarxa europea Eures de mobilitat laboral canalitza bona part de les ofertes**

per marxar a altres països», explica Ignasi Fernández, vicedegà del Col·legi Oficial de Enginyers Tècnics Informàtics de Catalunya (Coetic).

És cert que l'experiència a l'estranger i el coneixement d'idiomes ha fet que sigui un sector especialment motivat per la mobilitat, però ara és quan s'observa un pic d'informàtics que volen marxar. El degà Albano Sánchez-Osorio pensa que part d'aquesta onada està basada en les promeses de sous alts: «Que no s'enganyin, aquests salaris s'han de posar en el context d'uns països amb un cost de la vida igualment alts», puntualitza. Però també reconeix que hi ha pànic entre els joves sobre la manca de perspectives de futur en el país.

Els principals mercats que ara per ara donen feina als informà-

tics catalans són: Suècia, Noruega, Alemanya, Irlanda i el Regne Unit, segons les demandes que tramita el col·legi.

2

**ENGINEYERS INDUSTRIALS**  
Destinació: Alemanya

Tot i la polivalència dels enginyers industrials, el cert és que la crisi també està colpejant aquest col·lectiu. Alemanya és la primera opció dels enginyers industrials que decideixen fer les males empeses per la manca de perspectives laborals a casa nostra. Gerardo Híjar i Jorge Iglesias, de 26 i 29 anys d'edat respectivament, en aquests moments es troben immersos en sengles processos de selecció de firmes alemanyes del sector de l'automoció. «Emigrar és l'única sortida que hi veig», assegura Híjar, que va presentar el projecte de final de carrera al juny del 2010 i que fins ara no ha aconseguit cap lloc de treball: «No hi ha ofertes de feina, el mercat està completament aturat, sobretot si ets un jove sense experiència», es lamenta. Espera tenir sort i que l'agafin, però també continua mirant ofertes per anar-se'n a Holanda.

Per Jorge Iglesias, Alemanya és molt més que una escala en la seva vida professional. Calcula que a l'Estat espanyol el mercat laboral no millorarà fins al 2020, i per això els seus plans impliquen aconseguir feina en aquest país i establir-s'hi definitivament: «No penso tornar», afirma categòric. En les seves paraules s'hi detecta un to de decepció per la falta d'oportunitats que ha trobat fins ara: vuit mesos a l'atur, una plaça de becari en el departament de

## Els països que pensen co



### Sectors que planegen contractar en els propers tres mesos

En % respecte al total d'empreses consultades

Béns de luxe	77%
Moda	72%
Finances, serveis	70%
Metalls, lleure	66%
E-comerç i media	64%
Logística	58%
Automoció i aeroespacial, telecomunicacions	57%
Químic	56%
Indústria	55%
Mèdic	54%
Construcció, enginyeria, energia i gas, assegurances, béns arrels, tecnologia	53%
Educació	52%
Banca	49%
Béns de consum, farmacèutic	48%
Media	47%
Electrònic, sector públic	46%
Renovables	45%
FMCG	42%
Agricultura	23%

FONT: ANTAI GLOBAL SNAPSHOT ABRIL 2012

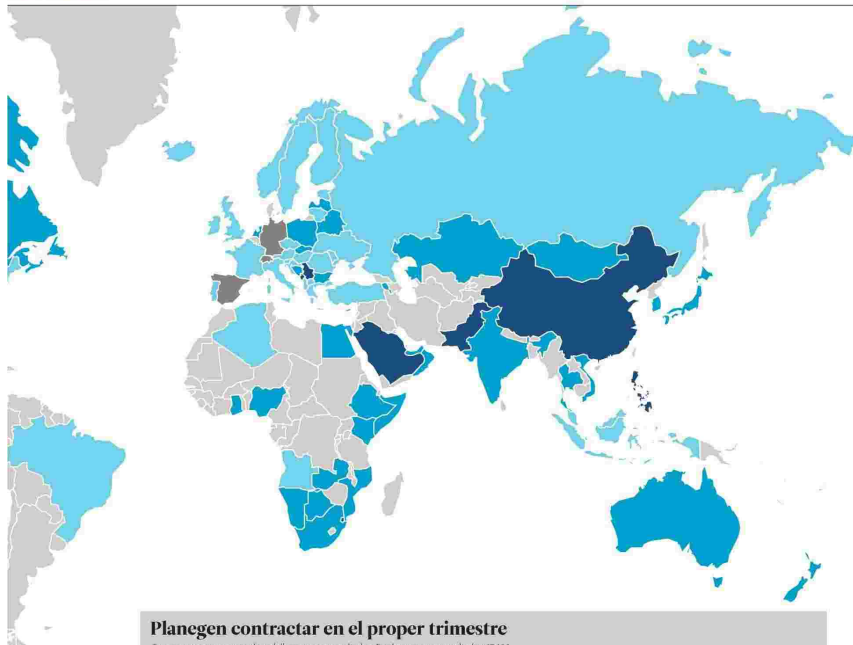
logística d'una empresa de següent en què va automatitzar els processos logístics i, finalment, una feina estable en la mateixa firma però amb unes condicions salarials tan precàries i una falta de projecció professional tan frustrants que finalment l'han fet

**Enginyers industrials, de telecomunicacions i informàtics també són carn d'emigració**

decidir a buscar uns altres aires en unes altres terres.

Iglesias, que quan era petit va estar gairebé un any a Alemanya per familiaritzar-se amb l'idioma per iniciativa dels seus pares, pensa que per a un enginyer industrial, aquest país és la Meca i que, per tant, les possibilitats de créixer professionalment són molt grans.

## tractar



### Planegen contractar en el proper trimestre

En percentatge respecte al total d'empreses consultades. Total empreses consultades: 17.139

Filipines	97%	Egipte, Eslovàquia, Nigèria, Moçambic, Sri Lanka	56%	Rússia, Macedònia, República Txeca	44%
Pakistan, Swazilàndia	77%	Armènia, Bielorússia, Canadà, Ghana, Bahrain	55%	Indonèsia, Bèlgica, Illes del Carib	43%
Montenegro	73%	Austràlia, Emirats Àrabs	54%	Angola, Malàisia, Malta, Irlanda	42%
Liechtenstein	72%	Bulgària, Zàmbia, Xile	53%	Itàlia, Andorra, Mèxic, Croàcia	41%
Xina	71%	Xipre, Polònia	52%	Albània, Algèria, Àustria, Singapur	40%
Sèrbia	70%	Holanda, Argentina, Lesoto, Mongòlia, Corea del Sud, Tailàndia	50%	França	39%
Mònaco, Namíbia, Oman	69%	Suècia, Kuwait, EUA	49%	Islàndia, Estònia	38%
Kènia, Qatar	65%	Brasil, Luxemburg, Lituània, Eslovènia, Romaniaa	48%	Portugal	37%
Àrabia Saudita	64%	Dinamarca, Grècia	47%	Geòrgia, Hongria	36%
Taiwan	62%	Israel	46%	Turquia	34%
Nova Zelanda	61%	Ucraïna, Regne Unit, Finlàndia, Noruega	45%	ESTAT ESPANYOL	25%
Sud-àfrica, Vietnam, Kazajstan, Letònia	59%			Suïssa	23%
Botsvana, Japó	58%			Alemanya	22%
Bòsnia Hercegovina, Índia	57%				

## 3

### FISIOTERAPEUTES Destinació: Estat francès

Tradicionalment Catalunya ha estat un país excedentari en fisioterapeutes, ja que a l'Estat francès hi han trobat el mercat natural per exercir la professió per la proximitat, la facilitat a l'hora d'homologar les titulacions i la històricament alta demanda. Per això, aquests professionals sanitaris han estat uns dels clients habituals de les acadèmies de francès.

Però la situació ha començat a canviar en els últims dos anys, quan una descentralització dels serveis sanitaris a l'Estat veí ha posat en mans regionals els tràmits. El problema per als fisioterapeutes catalans és que aquest traspass ha comportat més dificultat per aconseguir una homologació del títol, en part perquè

els requeriments de documentació són més complexos i, en part, perquè són més cars. "Només la traducció jurada del títol pot representar cap a 6.000 euros", expliquen en el Col·legi de Fisioterapeutes de Catalunya.

El problema és que les traves administratives franceses han coincidit amb la caiguda del nombre d'ofertes de feina a casa nostra. Segons el registre d'ofertes de feina del col·legi, el 2011 en van rebre cap a 157, quan dos anys abans eren més de 300. Els endarreriments en l'aplicació de la llei de dependència, que preveia que els fisioterapeutes formessin part dels equips d'avaluadors, encara en complica més la solució. Així les coses, l'emigració encara és l'única sortida laboral per a moltes persones, però el ventall de destinacions s'ha ampliat. Si bé l'Estat francès continua al capdavant, alguns fisioterapeutes troben feina a Bèlgica, Holanda, Suïssa i fins i tot als Estats Units.

## 4

### TELECOMUNICACIONS Destinació: Alemanya

Al Col·legi d'Enginyers de Telecomunicacions de Catalunya entenen que, amb una taxa d'atur que voreja el 8%, el problema no té la dimensió que en altres col·lectius professionals. I tot i que afecta més els professionals de més de 45 anys que no els més joves, són aquests últims els que en més gran mesura estan buscant feina en altres països. Les motivacions són aconseguir unes retribucions superiors, més reconeixement professional i unes feines de qualitat superior de les que poden tenir accés a Catalunya, segons explica Guillermo Canal, gerent del col·legi.

De fet, hi ha molts joves que participen en el programa euro-peu de mobilitat universitària

Erasmus, amb l'objectiu de temptejar alguns mercats i aprofitar per quedar-s'hi almenys durant algun temps. Alemanya és un dels països de referència per als de telecomunicacions, però també Holanda, l'Estat francès i el Regne Unit. A fora d'Europa, hi destaca el Canadà, un mercat que no s'ha vist afectat per la crisi.

## 5

### ARQUITECTES Destinació: Llatinoamèrica

Amb un atur del 60% en el millor dels casos, unes perspectives escasses de recuperació a mitjà termini i unes possibilitats de reconversió limitades, els arquitectes s'han convertit en carn d'emigració des de les primeres fases de la crisi. Per tal de fer més fàcil aquest procés, el Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya (COAC) ha decidit fomentar i alimantar els contactes entre professionals que són fora i els que s'hi pensen instal·lar. "Més que facilitar informació sobre els mercats, que al capdavant és de fàcil de trobar a internet, el que pot valorar més el nostre associat és que el posem en contactes amb altres catalans a l'exterior i estem aprofitant les xarxes socials com LinkedIn", explica Antoni Casamor, president de la demarcació de Barcelona del COAC.

Entre les destinacions més demandades, hi ha alguns països llatinoamericans que estan vivint un cert boom de la construcció com el Brasil, el Perú, Xile i Colòmbia. Però també hi ha països àrabs com Qatar i europeus com Bèlgica, Suïssa, Àustria, el Regne Unit i Polònia que també estan absorbint part de la demanda de feina dels arquitectes.

Malgrat que fa cap a dos anys, el Brasil s'havia erigit en el gran pol d'atracció de talent català, el cert és que en aquests moments s'ha complicat molt fer-se un forat a causa de la gran saturació. "Si bé hi ha una predilecció per Llatinoamèrica, no hi ha un únic mercat de referència per a l'arquitecte català. Nosaltres recomanem que cada professional miri les seves característiques i trobi el mercat que es pot adaptar millor, perquè és la millor garantia d'èxit", explica Casamor.

En el COAC -que també organitza missions comercials i dona suport a la internacionalització de despatxos d'arquitectes- prefeixen veure aquesta escapada no com una "fuga de talents" sinó com un "augment de la mobilitat laboral", més que res, per posar l'èmfasi en els aspectes positius que pot comportar. "Aquest moment tan intens de centrifugació de professionals significarà que l'arquitectura catalana i la nostra

manera tan particular de treballar, ja no serà cap fenomen local sinó que serà present a tot arreu i sorgiran oportunitats futures", vaticina el president de la demarcació de Barcelona del COAC.

## 6

### INFERMERES Destinació: Estat francès

Les retallades en la sanitat afecten els usuaris però també els professionals de la salut. El Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona va comptabilitzar cap a 1.304 demandes d'informació per anar-se'n a fora al llarg del 2011, quan un any abans havien estat 733. Finalment, d'expedients d'acompanyament per a personals que van decidir fer el pas amb el suport de la institució se'n van registrar 185, un 150% més que el 2010. "Les retallades han expulsat moltes infermeres del sistema, i les que continuen comencen a presentar símptomes d'estrès i

### El COAC facilita el contacte amb arquitectes catalans que estan a l'estranger

desgast professional", explica el president, Albert Tort.

No és la primera vegada que infermeres i infermers fan les males. La primera onada es va registrar el 2001. Però en aquella ocasió, van respondre a crides internacionals com la del Regne Unit, que tenia un gran dèficit i les condicions d'incorporació eren òptimes, amb un període d'adaptació i servei de traducció. "Ara no s'està produint", es lamenta Tort. A més, les demandes procedeixen d'altres indrets: l'Estat francès i Alemanya principalment i, de manera incipient, Noruega. Tot i que encara hi ha una inèrcia natural de les sol·licitants de decantar-se pel Regne Unit.

La institució col·legial treballa amb el SOC i la xarxa europea Eures, perquè aquesta migració es produeixi amb les màximes garanties possibles, en una iniciativa que fan a contracor perquè interpreta que és una pèrdua de gent preparada. També han creat una oficina d'informació professional a l'estranger (OIFE) específica per aquesta funció.

Les demandes de l'estranger abasten totes les disciplines de l'infermeria i, com en altres col·lectius professionals, els més joves són els més actius a l'hora de marxar: "Tenen menys servituds familiars, més embranzida i veuen que el pas els pot ajudar a guanyar experiència en la professió", diu el president del col·legi.